

Hild Vencel

A cseh Klattau-ban született 1770 körül Hild Vencel klasszicista építész. A soproni klasszicizmus kezdete két jelentős soproni építészdinasztia, a Hild és a Handler család munkásságához kapcsolódik.

A soproni Hild-család legidősebb tagja Hild Vencel, aki 1805-12 között Csepregen működött, majd 1812-ben jelent meg a városban. Valószínűleg az 1808. évi soproni tűzvész után meginduló építkezés készítette őt arra, hogy Sopronban telepedjék le. 1813. március 4-én kapott polgárjogot. Röviddel ezután a céh is felvette kötelékébe, s így megkezdhetette tevékenységét. Valószínű, hogy az első, előttünk ismeretlen munkái sikert arattak, mert fontos megbízást kapott: az újjáépítendő vármegyeház terveit készítette el.

Az 1821-ben készített első vázlata, négy év múlva jutott az Országos Építészeti Igazgatóság elé. 1827-ben újra foglalkoztak az építés ügyével, Hild újabb tervsorozatot készített, amely az elsővel szemben csupán lényegtelen változtatásokat mutatott. Az anyagi eszközök előteremtése érdekében gyűjtést is indítottak, amelynek élén Eszterházy Miklós herceg adománya szerepelt. 1829-ben indult meg az építkezés, Hild Vencel átdolgozott és jóváhagyott terve alapján. Hild igyekezett a bástyafalakkal övezett szabálytalan telken minél megfelelőbben elhelyezni az L-alakú épületet. Zádor Anna szerint: „A felépítés nem vall jelentős teremtő fantáziára. A síkban tartott homlokzat egyenletes, halk ritmusa, lépcsőzetes, egyenes záródású oromzata, a földszint félkörívben elhelyezett kagylóbordázata mind olyan elemek, amelyek a bécsi «Biedermeier» építészetében gyakoriak, de hazánkban a Dunántúlt kivéve alig szerepelnek. A homlokzat felépítése sokkal inkább illik egy magánpalotához, vagy előkelő sorházhoz, mint a közösséget kifejező megyeházához.” A Vármegyeháza 1829 és 1834 között épült fel, az épület homlokzatának központi részét nyitott erkély foglalja el, fölötte két emelet magas korinthuszi oszlopok háromszögű oromzatot tartanak.

A vármegyeháza Hild Vencel legjelentősebb műve, amelynek befejezését a betegeskedő mester alig élte túl. A megyeháza építése alatt más munkát is vállalt. Sopronban az azóta teljesen átalakított líceum-épületét készítette el, a Színház-utca és főleg a Várkerület több régi háza is az ő műve. Óriás lapos pillérrendek, vízszintes falsávozások, gazdag reliefdísz, a késő barokk és a bécsies polgári klasszicizmus építészeti jegyeinek keveredése jellemzi épületeit. Sopronon kívül 1827-től 1835-ig a bedőléssel fenyegető ágfalvai templomot — talán Ringerrel karöltve — építette át, amihez mintául Ringer soproni evangélikus temploma szolgált. Valószínűleg részt vett a nagycenki Széchenyi-kastély

átépítésében. Hild Vencel utolsó műve az úgynevezett soproni kis megyeház, ennek építése közben hunyt el 1844. június 15-én.

A Hild-család tagjai több nemzedéken keresztül hűek maradtak foglalkozásukhoz és a városhoz. Az egyes családtagok jelentősége különböző, egyikük sem tartozott az igazán nagy tehetségek közé, de a mesterség jól megalapozott ismerete és a munka szeretete összefűzte őket. Művészetük viszonylag egységes, belső fejlődés eredménye, alkotásaik jellegzetesen soproni alkotások. Sokrétű munkásságukat számtalan épület, épület-átalakítás, sok megvalósult és megvalósulatlan terv jelzi. Minden valószínűség szerint rokonságban álltak a pesti Hildekkel, de a rokonság nem nyert bizonyítékot. A soproni Hildekre is jellemző — miként a pestiekre — az élénk és gazdag tevékenység mellett az erős gyakorlati érzék és tehetség az anyagilag megalapozott, emelkedő irányú polgári pálya kiépítésére. Azonban a soproniak művészeti jelentőség tekintetében nem vetekedhettek a pesti ággal, amely Hild József személyében a magyarországi klasszicizmus építészetének egyik legjelentősebb alakját mutatta fel.

Hild Vencel fiai közül kettő lett építész. Az idősebbik Hild Ferdinánd (1827-1875) egyéni stílusában megalkotta a nagyobb méretű és többemeletes soproni bérház sajátos, klasszicista-romantikus típusát. Fivére Hild György - aki a bécsi akadémiát is látogatta - 1835-ben Löszl tervei szerint az újjáalakított soproni színházat építette fel és 1855-ben a sopronkövesdi templom átépítését végezte el. A Hild-család többi tagja szobrász, kőfaragó vagy kertész volt. Hild Vencel 1834. június 15-én hunyt el Sopronban

Irodalom:

Winkler Gábor: Sopron építészete a 19. században - Építészek a 19. századi Sopronban In: Soproni Szemle 12. évf. 4. sz. (1968) p. 339-371.

Rados Jenő - Zádor Anna: A klasszicizmus építészete Magyarországon Budapest, Magyar Tudományos Akadémia. 1943 A Dunántúl p. 175.

Grászli Bernadett: Schiller János és a soproni vármegyeháza 1898-as átalakítása In: Soproni Szemle 54. évf. 2. sz. (2000) p. 134-136.